

REČNÍCKY ŠTÝL

K mnemotechnickým pomôckam HARPUN(A) a IVOR dopíš názvy jazykových štýlov a slohových postupov.

H

A

R

P

U

N

A

I

V

O

R

Prečítaj si texty. Odpovedaj na otázky pod textomami.

Ukážka 1

Vážený pán riaditeľ, pedagogický zbor, drahí rodičia, hostia.

Prišla tá chvíľa, keď neistým krokom vstupujeme do sveta dospelosti. Dovoľte, aby som Vás privítala na našej slávnosti odovzdávania zelených stužiek, stužiek nádeje, ktoré v nás navždy zachovávajú spomienky na našu mladosť.

Sledujete 34 tvárí, ktoré práve dnešným dňom vstupujú do radov maturantov a vzdávajú sa tak bránam najkrajšieho obdobia života, detstvu. Teraz sme tu, v poslednom a rozhodujúcom maturitnom ročníku, v ktorom nás čaká maturita a tá je kľúčom do vysnívaného sveta dospelých.

Pani profesorky ďakujeme, že ste sa nás celé štyri roky snažili pripraviť na vstup do života a my sme sa Vám často odplácali neporiadnosťou, študentskými výstrelkami, či aroganciou. Osobitné „ďakujeme“ smerujeme našej triednej pani profesorke.

Taktiež veľmi ďakujeme našim maminám a otcom. Vy ste tu dnes s nami a určite ste hrdí na to, že Vaše dieťa tu stojí pred Vami rozhodnuté kráčať ďalej samo, aj keď pre Vás asi vždy ostane dieťaťom. Preto Vám, drahí rodičia, patrí naša najväčšia vďaka.

Ďakujeme, že ste prijali naše pozvanie a že túto chvíľu budete prežívať spolu s nami.

Neostáva mi už nič iné, ako zaželať Vám všetkým príjemne prežitý večer a dobrú zábavu.

Ukážka 2

Moje meno je Katarína Nováková a dnes som si pre vás pripravila krátky referát na tému Vesmír.

Mnohí z nás si kladú tú istú otázku: „Čo je to vlastne vesmír? Má niekde koniec? Bude sa dať žiť aj na iných planétach?“ Na tieto otázky nájdete odpovede v našom referáte.

Vesmír alebo kozmos je názov, ktorý používame pre všetku hmotu, energiu a priestor, ktorý existuje. Ako vznikol vesmír, ešte úplne nevieme. Veľa vedcov sa domnieva, že vznikol pred 15 000 miliónmi rokmi nepredstaviteľne mohutným výbuchom nazývaným veľký tresk. Táto myšlienka sa nazýva teóriou veľkého tresku.

Pri veľkom tresku vznikla obrovská ohnivá guľa, ktorá postupne chladla a rozpadla sa na malé častice. Všetko vo vesmíre je zložené z týchto malých častíc, ktoré voláme hmota. Častice sa rozleteli a vesmír sa ďalej rozpínal. Po čase sa sformovali husté oblaky vodíka a hélia. Tieto oblaky sa zhromažďovali v hustých skupinkách. Zo začiatku bol vesmír taký hustý, že cezeň nepreletelo ani svetlo a bol veľmi tmavý.

Dúfam, že sa vám môj referát páčil, a že sa vďaka nemu naučili niečo nové.

1. Aký literárny žáner je ukážka 1? _____

2. Oba texty sú žánrami rečníckeho štýlu. Autori textov:

- a) vyjadrili len svoje subjektívne pocity
- b) vymenovávali len fakty
- c) vymenúvali fakty, ale boli aj čiastočne subjektívny

→ Rečnícky štýl je teda: subjektívny / objektívny / subjektívno-objektívny

3. Realizujú sa tieto útvary primárne ústne (teda sa rozprávajú) alebo písomne (sú určené na prečítanie)? ústnosť - písomnosť

4. Prednášajú sa tieto útvary pred ľuďmi alebo sú určené na súkromné prečítanie?

verejnosť - súkromnosť

5. Vznikajú tieto útvary improvizovane alebo sa dopredu pripravili?

improvizácia - pripravenosť

6. prednášajú sa tieto útvary konkrétnym poslucháčom (publiku) alebo nemajú priameho adresáta?

Adresnosť - neadresnosť

7. Využíva autor (najmä v ukážke 1) aj umelecké prostriedky, ktorými chce zapôsobiť na city poslucháča, alebo sa vyjadruje stroho a presne bez umelec. Prostriedkov?

Sugestívnosť – presnosť

Rečnícky štýl využívame v 3 troch komunikačných sférach. Spoj konkrétnu sféru s príkladom.

1. Verejná	(rodinné slávnosti...)
2. Súkromná	(konferencie, zhromaždenia...)
3. Pracovná	(oslavy, výročia, moderovanie...)

Kto komunikuje v rečníckom štýle?

jednotlivec ↔ jednotlivec jednotlivec ↔ inštitúcia jednotlivec ↔ publikum